

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

X. De processu inquisitionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

C A P. X.
DE PROCESSU INQUISITIONIS.

I.

TRIBUNAL inquisitionis eo nomine maxime terribile fit, quod novissimæ constitutiones adversus hæreticos strictè observantur, quæ tamen *generales* sunt, & ex mente legislatorum etiam ab ordinariis h. e. ab Episcopis seu eorum officialibus observandæ. Hæ leges volunt, ut qui sine alia probatione *sola fama* hæreseos notam contraxit, adigatur ad purgationem canonicam, quæ fit per testes juratos: qua de re infra¹. Suspectus autem abjurare debet². Distinguuntur autem tria suspicionum genera; suspicio *levis*, *vehemens* & *violenta*. Vehemens infert præsumtionem juris, contra quam valet probatio, veluti esus carnis die prohibito; prolatio errorum in rebus fidei. Qui post probationem recidit in eandem suspicionem, habetur pro *relapso*, licet antea crimen non probatum fuerit³. Suspicio violenta foret, si quis hæreticorum conventicula frequentaret, si ultra annum excommunicationem *de causa fidei* perferret. Hæc operatur *præsumtionem juris & de jure*, contra quam nulla admittitur probatio, acceleratque condemnationem hominis tanquam hæretici⁴. Jam vero qui ex suapte confessione hæreseos convincitur, licet resipiscat & ejuret errorem, damnatur ad condignam pœnitentiam vel ad perpetuos carceres, ut per omnem vitam in

Inquisiti
quomodo
puni-
antur?

pane & aqua pœniteat⁵. Si relapsus est, licet resipiscat, judici sæculari ad comburendum traditur, ita tamen, ut sacramenta pœnitentiæ & Eucharistiæ non denegentur⁶. Qui convictus impœnitens manet ac pertinax, etiam si relapsus non sit, flammis traditur. Idem supplicium manet eum, qui aliunde convinci potest, licet ipse neget hæresin, ac fidem profiteatur catholicam⁷. Hæ sunt hæreticorum pœnæ novis legibus constitutæ⁸.

1) *Director. inquis. part. 3. c. 38.*

2) *C. 13. adjicimus X. de hæret. C. 8. de hæret. in 6.*

3) *C. 8. eod.*   4) *C. 7. eod.*

5) *C. 9. c. 15. X. de hæret.*   6) *C. 4. de hæret. in 6.*

7) *Concil. Biterris. 1246. c. 9. C. 13. X. de hæret.*

8) *Direct. inquis. p. 2. c. 34.*

Ordo
proce-
dendi.

II. ORDO autem procedendi is est. Inquisitor mandatum a pontifice vel pontificis vicariis acceptum exhibet Episcopo seu ejusdem *vicario generali* & ministris tribunalium sæcularium, hosque adigit ad jusjurandum de executione legum civilium & ecclesiasticarum adversus hæreticos. Primi inquisitores a principibus literas liberi comæatus & ab eorum ministris hoc jusjurandum tam rigide exegerunt, ut, si id facere detrectarent, ipsos excommunicarent, officiis removerent, civitatesque interdicto premerent. Sed postquam certa tribunalia habent, eorumque jurisdictio agnita est; violentis illis mediis abstinere. Longinquis terris, si magnus ei campus est assignatus, inquisitor dare potest delegatos, sibi etque adjungere *vicarium generalem*. Habet autem promotorem seu fiscalem, scribam,

qui aliunde debet esse persona publica, veluti notarius apostolicus, pluresque *familiares*, qui suæ & inquisitoris securitati arma gestant, suspectos in vincula rapiunt, secretique plerumque sunt denuntiatores. Pro natura & moribus provinciæ plures vel pauciores ministros habet, & quum in Hispania plurimum possit, duodecim ministrorum numerantur genera: quo ipso ejus jurisdictio mirifice amplificatur, quum omnes illi homines in causis cum *civilibus*, tum *criminalibus*, coram inquisitione non solum conveniendi sint, sed & ipsi alios conveniant¹.

1) *Direct. part. 3. per 101. PARAMO de inquis. Tolet. l. 3. 4. 5.*

III. INQUISITOR munus suum ^{a moni-}solemni oratione in æde primaria, in qua proponit *edictum fidei*, auspicatur. Sic adpellant monitum generale ad omnes homines, ut intra certum tempus eos omnes, qui hæreseos, apostasiæ ac similium criminum suspecti sunt, denuntient, revelentque, quæ norint. Terminus præstituitur 30. vel 40. dierum, intra quem qui veniunt ac semet ipsos accusant, liberantur a pœnis consuetis: unde *terminus gratiæ* audit. Hoc edictum non solum sub auspiciis muneris, sed etiam in *visitationibus* proponi solet. Posthæc accusationibus vel denuntiationibus aures præbet, vel ex officio, ut judex ordinarius, ex sola forma inquirat, & suspectum, si gravatus est, in carcerem abripiendum jubet, interrogatque, licet tumultuarie, quia novæ leges permittunt, ut causæ

hæreticorum summariter tractentur, & hære-
seos crimen, ceteris omnibus execrabilius, nul-
lum favorem mereri videtur. Inquisitor au-
tem cuncta alta nocte premit, ne accusati vel
ignem ultorem effugere, vel erroribus ceteros
contaminare queant. Præparata causa, adhi-
bito Episcopo vel vicario suo generali, item-
que doctorum vel aliorum proborum virorum
concilio, sententiam profert². Sententia au-
tem pro varietate diffamationis, suspicionis,
convictionis, item pœnitentiæ & impœniten-
tiæ, est varia. Pronuntiatur autem in loco
publico, cum debita solemnitate: & hoc ipsum
est, quod Hispani ACTUM FIDEI (*Auto de
fe*) adpellant. Quem ut tanto celebriorem
reddant, plerumque plures diversorum crimi-
num reos asservant, quos simul supplicio tra-
dant. Attollunt in loco frequenti suggestum,
ex quo inquisitor vel socius verba facit ad po-
pulum de *fide*, deque erroribus reorum, quos
in sublimi loco expositos ostendit populo. De-
nique sententia fertur ac singuli sine mora pe-
rimuntur.

1) C. 20. de hæret. in 6. 2) Cl. 1. de hæret.

partu.

IV. QUI convicti aut violenta suspi-
cione gravati, sed pœnitentes sunt, ii publi-
ce abjurata hæresi absolvuntur ab excommu-
nicatione. Insigne pœnitentis accipiunt ve-
stem, quam *saccum benedictum* (*sanbenito*) vo-
cant, quæ est instar humeralis, cruce Andrea-
na a tergo & in pectore signatam, quamque,
quoad vivunt, gestare, ac certis diebus ad por-
tam ecclesiæ cum cereo accenso in manibus se

sistere, vel similem pœnitentiam agere tenentur. Nonnumquam in perpetuum carcerem detruduntur¹. Qui convicti sunt & impœnitentes, vel pœnitentes & relapsi; illi, si sunt in ordinibus, de gratu dejecti, curiæ sæculari traduntur ad supplicium². Equidem sententiæ inseritur formula, qua inquisitor & episcopus efficaciter intercedunt, ut citra mortis periculum iudex sententiam moderetur³. Sed formula nuda est, qua ecclesiastici iudices irregularitatis suspicionem amoliuntur. Nam si iudex vel recusaret, vel momentum differret exsequi leges imperiales, quæ ultimum supplicium in hæreticos constituunt, excommunicandus foret⁴. Ad omnem scrupulum amovendum, Paulus I V. ab hoc irregularitatis genere immunes declaravit, qui præsentente pontifice in causis criminalibus consulti suffragantur ad mortem vel corporis mutilationem: quod a Pio V. probatum & ad omnes inquisitores eorumque consiliarios extensum est⁵. Actibus fidei interfunt iudices laici eorumque ministri, quibus simulatque rei traditi sunt, discedunt ecclesiastici, laicisque permittunt, ut sententiam reddant, exsequanturque subito. Atque hoc est in Hispania omnium spectaculorum maximum: quod ut eo terribilius reddant, impœnitentes, saccis nigris, quibus flammæ infernales & dæmonum figuræ depictæ, indutos, in rogam conjiciunt. Hac severitate opus esse existimant, ut metu maliquidquid Judæorum ac Maurorum superest, qui ingenium nondum mutarunt, in officio contineatur.

- 1) PARAMO l. 1. c. 2. c. 5. 2) C. 9. X. de heret.
 3) C. 27. X. de verb. signif. 4) C. 8. de heret. in 6.
 5) PEGNA in 2. part. direct. comm. 20.

Inquisi-
tio, in
Francia
exul, im-
probatur.

V. ALIA Francis sedet sententia, persuasis, ad ulciscenda crimina ecclesiastica, quum episcoporum sufficiat auctoritas, opus non esse delegatis extra ordinem, qui ad ultimum in tribunal ordinarium abire possent. Nam verendum est, ne homines, alienæ jurisdictionis administri, mandati regulas migrent, culpasque ac suspiciones augeant exaggerentque, ut sit, quod agant. Porro inconcinnum est, ut in terris, in quibus per duo sæcula hæretici non tolerantur, quotidie hæretici vel apostatæ inventi puniantur. Præterea metus ille *hypocritas* quidem, at *vere Christianos* non faciet. Severitas utilis est reprimendis nascentibus hæresibus; sed si omni tempore atque omni loco ad præscriptum legum stricte adhibetur, sacra nostra exosa reddit, efficitque, ut justitiæ obtentu maxima mala patrentur. Haud postrema pars libertatis ecclesiæ Gallicanæ in eo posita est, quod has novas leges & hæc nova tribunalia, quæ nihil cum indole veteris ecclesiæ commune habent, procul habuimus.

C A P. X I.
D E S I M O N I A.

I.

Simoniaci unde audiant?

MAXIMUM post hæresin crimen est *simonia*, quam & ipsam veteres sæpe hære-